

NÉPESEDÉSI VISZONYOK A XX. SZÁZADI MAGYARORSZÁGON

A DEMOGRÁFIAI ROBBANÁS LEZÁRULÁSA

- Demográfiai robbanás: a dualizmus idején indult
- Következmenyei: városokba áramlás + kivándorlás Amerikába
- A demográfiai robbanás feltételezett csúcspontja: az első világháború időszaka
- De: a halálozások számának emelkedése + a házasságkötések számának csökkenése miatt: a születések száma drasztikusan csökkent az I. VH. idején
- 1920-as évek eleje: a születések száma megnőtt
- de: a VH. után járvány: spanyolnátha – köv.: tömeges halálozások
- A két VH. közötti időszak: a demográfiai hullám a leszálló ágba került:
- A születések száma egyre kisebb mértékben nőtt
- De: dinamikus népességnövekedés így is –okok:
- A halálozások számának csökkenése
- Kivándorlás mérséklődése
- Magyar kisebbség (kábé félmillió) bevándorlása a határközeli területekről

A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

- Embervesztés: egymillió fő
- Bevándorlás az elcsatolt területekről: kábé 4-5 százezer ember – nem pótolja a világháborús veszteséget
- A háborút követő két év során: több százezer magyar emigrált – a régi vezetőréteg + a magyarországi németek kitelepítése (kétszázezer ember)+ lakosságcsere-egyezmény a csehszlovák kormányral: 75 ezer magyarországi szlovák áttelepülése – de: ennél több magyar települt Magyarországra

A RATKÓ-KORSZAK ÉS HATÁSAI

- Ratkó Anna egészségügyi miniszter: a művi abortuszok betiltása (1950-1955)
- Köv.: a születések számának emelkedése
- DE: az illegális abortuszok száma nőtt ebben az időben –köv: tragédiák, stb.
- 1955 után (a tilalom feloldása) – a születések száma drasztikusan lecsökkent
- Köv.: káros hatások – mert: nem egyenletes a népességnövekedés

A SZÜLETÉSSZÁM CSÖKKENÉSE ÉS A PROBLÉMA KEZELÉSE

- Hatvanas évek: a születésszám csökkenés további folytatódása
- Okai: Ratkó-korszakkal szembeni ellenállás
- A nők munkába állása
- Városiasodás és iparosodás – a tradicionális életmód átalakulása: a falusi népesség csökkenése
- A vallást gyakorlók számának csökkenése
- Köv.: kormányzati támogatási programok a folyamat megállítására vagy megfordítására
- Pl.: bölcsődei és óvodai ellátás fejlesztése
- Fizetett szülési szabadság, majd: 1967. GYES (gyermekgondozási segély)
- A gyermeket vállalók lakáshoz jutásának támogatása
- Családi pótlék összegének emelése
- Köv.: a születésszám emelkedése – de: valódi ok: a Ratkó-nemzedék szülőképes korba került

- 1970-től: a születések száma ismét csökkent
- 1980-as évek: a születések száma ismét csökkent –okok:
- gazdasági és társadalmi válság, az életszínvonal romlása, a paternalista állam megszűnése
- 1981: az első év, amikor Magyarország népessége az előző évihez képest kevesebb
- Gazdasági összeomlás következménye: a népesség egészségügyi állapotának romlása
- Köv.: a halálozások aránya gyorsan emelkedett
- A várható életkor csökkent (főleg a férfiaknál)
- Köv.: a munkaképes korú lakosság halálozási mutatói folyamatosan romlanak
- A ternd gyakorlatilag folyamatos

A NÉPESSÉGCSÖKKENÉS – AZ ELŐREGEDŐ TÁRSADALOM ÉS KÖVETKEZMÉNYEI

- A népességcsökkenés következménye: munkaerőhiány – ez gátolja a gazdasági növekedést
- Köv.: bevándorlás – vendégmunkások
- Előregedés következménye: nő a nyugdíjasok aránya – a járulékot kapók
- Csökken a munkaképes korúak száma – a járulékot fizetők
- Köv.: a szociális ellátórendszer veszélybe kerül
- Köv.: a nyugdíjkorhatárt emelni kell + öngondoskodás